

מכון לחינוך חסידי רבני אגודת פאנס דעלא מודים "פלא יועץ" ועוד

אורות פלא

אורות פלא

מתורתו של רבינו אליעזר פאפו זי"ע, מח"ס "פלא יועץ"
לקט דרושים ומאמרי מוסר, שנלקטו מתוך ספריו

פרשת תצוה תשפ"ב

"וְאֵתָהּ תְּצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיהָ שֶׁמֶן זֵית זָךְ פְּתִית לְמָאֹר לְהַעֲלוֹת נֵר תָּמִיד". (כו ב)

אפשר שבא לרמז למה שאמר רב לרב שמואל בר שילת (ב"ב כא.) עד בר שית לא תקבל, מכאן ואילך קבל וספי ליה בתורא -] עד גיל שש לא תקבל ילך ללמדו, אבל מגיל זה ואילך קבלו ולמדו הרבה תורה, כמו שמניחים לפני השור מאכל רב].

וזה אמרו "וְאֵתָהּ תְּצַוֶּה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" לענין הבנים הקטנים, "וַיִּקְחוּ אֵלֶיהָ" - וי"ו יקחו אליה, מבר שית קבל -] מגיל שש קבלו ללמד, ותחלת בניסתו יתנהג עמו "שמן", נח כשמן עד שיקבל עליו על, ואחר כך "זית" ספי ליה בתורא -] ללמדו הרבה [מורים בזית, ועל ידי זה "זך" יהיה זך בלי שמרים. ואל תחש לצער התינוק, כי המטה והספר ירדו ברוכים מן השמים (עי' ספרי עקב מ), "פתית למאור", כל שאתה מכתתו יותר מאיר יותר, כדאמרי אינשי זקב פתות מאיר. והעקר הוא החשק שלא לאבד הזמן יקר הערך, וזה אמרו "לְהַעֲלוֹת נֵר תָּמִיד", מרבה ישיבה מרבה חכמה (אבות פ"ב מ"ז).

וְחֹשֶׁב אֶפְדָתוֹ אֲשֶׁר עָלָיו כִּמְעַשְׂהוּ מִמֶּנּוּ יְהִיָּה זֶהֱב תִּכְלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מִשְׁזָר. (כה ה)

אפשר שבא לרמז למה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות ה.) לעולם ירגיז אדם יצר הטוב על יצר הרע וכו', כי צריכה רבה להיות צדיק בארץ אשר לפי מעשיו של אדם יזכה להיות לו קשויים חשויים לעולם הבא.

וזה אמרו "וְחֹשֶׁב אֶפְדָתוֹ", חשיבות הקשויים "אשר עליו" לעולם הבא "כמעשהו", לפי מעשיו בעולם הזה "ממנו יהיה", והתקנה לזה "זהב", יעסק בתורה הנקרא זהב, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (בראשית רבה טז ד) על פסוק (בראשית ב' יב) "וזהב הארץ ההיא טוב", אם נצחו - מוטב, ואם לאו - "תכלת", יזכר לו יום המיתה שהוא תכלית וסוף האדם.

ואם כמות הבהמה היה מיתת האדם היה לו לשמח לצאת מעולם היגון, אמנם צריך שיהשב שיש דין וחשבון והוא מעתה ל"ארגמן" אדם ותקף הדין, אשר הכל בא מסבת היותו נוטה אחר עצת יצרו הרע, ועל פן צריך לבקש דרך להנצל ממנו ולדחותו מעליו, והוא על ידי התורה אשר לזה נמשלו ישראל לתולעת (תנחומא בשלה ט) דבועי חיי בלשניה -] לעסק בתורה, רש"י [(ערכין טו): כמו התולעת שמוציא מפיו מלבושי המשי, וזה אמרו "ותולעת שני" (שמות רבה מט ב).

"ושש משזר", יהיה שש ומתפאר בשזכה להסיר מתוכו היצר הרע, "מש זר" - מש מלשון הסרה, כמו "לא ימש מתוך האהל" (שמות לג יא), זר הוא יצר הרע, אל זר שהוא בתוכו של אדם, כמו שדרשו רבותינו זכרונם לברכה (שבת קה): על פסוק (תהלים פא') "לא יהיה בך אל זר", איזהו אל זר שהוא בתוכו של אדם, זה יצר הרע.

מַעֲשֵׂה חֵרֶשׁ אָבֹן פְּתוּחֵי חוֹתֶם תַּפְתַּח אֶת שְׁתֵּי הָאָבִנִּים עַל שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מוֹסְבוֹת מִשְׁבָּצוֹת זֶהֱב תַּעֲשֶׂה אוֹתָם. (כה יא)

אפשר לרמז למה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה במדרש (הביאו החיד"א בספרו ראש דוד פ' כב) שאליהו הנביא הראה לרבי יהושע בן לוי שוק שמוכרים בו בשר נבלה וכחושפה ורבים קופצים עליה, ובשוק אחר שמוכרים בשר שחוטף ושמןה רב וטוב ואין דורש ואין מבקש ואין קונה. והוא משל על עצת היצר הרע, שלענין עברה מפתה להוציא הוצאות מרבות ויערב לו ויבסס לו, והוצאה לדבר מצוה מסיתו הסת כפול עד שפמשא כבד יכבד עליו. וההפך מזה מצאנו ראינו ביעקב אבינו ע"ה, אשר בעניני עולם הזה היה פילי גדול עד שחזר על פנים קטנים, ולדבר מצוה כדי לקנות חלק מערת המכפלה מעשו הרשע עשה פרי גדול פסח וזהב שהביא מבית לבן ונתן לו, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (שמות רבה לא יז) על פסוק (בראשית נה) "בקרבי אשר פריתי לי". והנה אחד משבע שמות שנקרא בו היצר הרע הוא אבן (סכה נב).

וזה אמרו "מַעֲשֵׂה חֵרֶשׁ" חכם להרע הוא "אבן", היצר הרע, אשר הוא מפתה לדבר עברה ועניני עולם הזה "פתוחי" - פתוח יפתח ידו, ולדבר מצוה "חותם" - חתומה נתנה (גיטין ס). לא היתה פרה רוצה לצאת. העצה היעוצה "תפתח", תשלחו מעליה, מלשון (ישעיהו יד יז) "אסריו לא פתח", "את שתי האבנים" את שתי עצות האבנים הוא יצר הרע, יהפך אותם "על שמות בני ישראל", שאתם בני יעקב אבינו, ותהיו אוהזים מעשי אבותיכם באפן שתשמעו עצת יצר הרע בכליות ובותרנות, רק שיהיו "מוסבות" - הפוכות, לו יחליפנו וכו' ימיר אותו, ואז יהיו גם השני מדות חשובות "משבצות זהב תעשה אותם".

וְעִשִׂית מִזְבַּח מִקְטֹרֶת קִטְרֵת עֲצֵי שִׁטִּים תַּעֲשֶׂה אוֹתוֹ. (לא א)

אפשר שבא לרמז אל הסנדקות שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שמעלה עליו כאלו בנה מזבח והקטיר עליו קטרת, וגם כתבו המקובלים (חמדת ימים שובבים"ם פ' ב) שמצות הסנדקות מועיל לתקן פגם הברית.

וזה אמרו "וְעִשִׂית מִזְבַּח מִקְטֹרֶת קִטְרֵת" שהוא הסנדקות, על ידי זה "עצי שטים" עצת בלעים בשטים (במדבר כה א. וסנהדרין קו.) שהוא עון פגם הברית, "תעשה אותו" תתקן אותו, כמו "וכן הבקר אשר עשה" (בראשית יח ח).

”ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליה שמן זית זך כתיב למאור להעלות נר תמיד”. (כז כ)

הדלקת נרות בבית־הפנסת גם־כן מצוה, כדכתיב (ישעיה כד, טו) בארים כבודו ה'. אמנם כבר מלתי אמורה שצריך שיהא אדם בוחר בין טוב למוטב, ומי שאין לו כל־כך הרוחה כדי לקיים אחז בזה וגם מזה, במקום שיתגן נרות ושמן לבית־הפנסת שבלא נתינתו לא יחסר כי אין צבור עני והרי זה דומה קצת למטיל מים לים, ונהי דמצוה קא עבד שיהא המצוה נעשית במקומו, אבל יותר טוב אם יתגן אותם הנרות ואותו השמן לעני הגון או לתלמיד־הכם שידליק נר שבת או ילמד לאורן. ואם איש עני הוא חיינו וחינו אנשי־ביתו קודמין, ויותר טוב שיקנה שמן ונרות לעצמו כדי שיהיה לו בהרוחה להדליק נר שבת וללמד לאורה וצדקה תחשב לו יותר מאשר יתגן לבית־הפנסת. והכל לפי מה שהוא אדם, שאם הרחיב ה' גבולו זהו כבודו כי ירבה כבוד בית־הפנסת ובאורים יכבד ה', ובזה יזכה לגן מצוה ותורה אור לו ולזרעו.

וראיתי אנשי מעשה שהיו מחבבים הדלקת נרות בית־הפנסת ולא היו מניחים אותה לעשות עלידי שמש הפנסת, אלא הם בעצמם ובכבודם מדליקים אותם. ושמעתי שיש מקומות שמוכרין ההדלקה, ובנדאי שזהו חובב מצוה ומנהג יפה הוא. וידוע מאמרם ז"ל (ירושלמי שביעית ס"ג) שמה שזכה שאול למלוכה היה על זכות זקנו שהיה מדליק נרות במבואות האפלים ועושה חסד עם הרבים, וכן דבורה זכתה לנבואה עלידי שהיתה מכוננת לעשות פתילות עבות לבית־המקדש (ילקוט שמעוני שופטים רמז ד). ישמע חכם ויוסף לקח ויעשה את אשר בכחו לעשות טוב, וה' יתן הטוב.

ומה טוב ומה נעים למי שהרחיב ה' את גבולו שיהא נר דולק לו כל הלילה שזה הכנה דרבה לעמד בהשפמה, כי רב גרוי היצר הרע הוא מחמת עצלות להדליק הנר. הנה כי בן להוצאת מצוה תחשב, וה' ישלם לו בהלו, יהי שלום בחילו.

(פלא יועץ)

הצנע לכת עם אלקיך

לא יתביש מפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת השם יתברך. גם בהצנע לכת. (רמ"א א א)

הנה אם יוכל האדם לעשות כל מעשיו בהצנע מה טוב ומה נעים, כי נפרים הדברים שמעשיו לשם שמים, ואין עין הרע שולט במעשיו, ונצול מחלי הגאווה, ומחיות נהנה בדברי תורה, ומרבה חכמה, כדכתיב (משלי יא, ב) "ואת צנועים חכמה". צא ולמד גדל מעלת הצניעות, עד שנאמר עליה (מכה ו, ח) "הגיד לך אדם מה טוב ומה ה' דורש ממך כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם אלקיך".

אמנם יש אפן שצריך לפרסם קצת מעשיו, כגון אם חושש שיזכרו עליו תועה בחשבם כדי היכי דמבעי לה למעבד לא עבד, אז חייבא רמיה עליה לאודעי נפשיה כי זך וישר פעלו, כדי להיות נקי מה' ומישראל. וכן אם מפרסם מעשיו לשם שמים כדי שממנו יראו וכן יעשו, גם זה טוב, אבל בלאו הכי צניע מעלי.

אך אם לא יוכל לעשות בהצנע, אז יש חלוקה, שאם הוא תלמיד חכם או מפרסם בחסידות, שכל העם עונים אחריו מקדש, ולא מחזי כיוהרא, אז יכול לעשות מלי דחסידותא אפלו בגלוי, אם לא יוכל עשות בצנעא.

אמנם אם אינו מפרסם בחסידות, ומלעיגים עליו, ולא יוכל עשות בצנעא, אז צריך פלס ומאזני משפט, שאם הוא מידי דאסורא או עשית איזו מצוה דלא זהירי בהו אינשי, ואין להם על מה שייסמכו, אז לא יחש ולא יתביש מפני המלעיגים, רק יעשה מעשיו לשם שמים, והמלעיגים ישאו את עונם.

אמנם אם הוא מידי דחסידותא, או שאינו מצוה חיובית כל כך, או שהוא אסור קל שיש להם לרבים שאינם נזהרין על מה שייסמכו, אז יחשב הפסד מצוה, שהוא מפסיד בנתנו מקום לרבים לחטוא ולהלעיג עליו, אינו שוה כנגד שכרה, ולכן אמרו (ברכות טז): לא כל הרוצה לטול את השם יטל, ואמרו (עי' מנחות צב:) פעמים שפטולה של תורה זהו קיומה, ויקים בעצמו "אתה לך בתם לכבי בקרב ביתי" (תהלים קא, ב) וה' לא ימנע טוב להולכים בתמים.

(חסד לאלפים)

הופיע ויצא לאור הספר החדש מסדרת אורות פלא "סדר היום" הכולל הלכות והנהגות ישרות ערוכות על הסדר על עניני התפילה וכוונותיה סדר אכילה, סדר משא ומתן וסדר הנהגת יום השבת מלוקטים ומנוקדים מספרי רבינו אליעזר פאפו זיע"א "חסד לאלפים" ו"בית תפילה"

לקבלת העלון בדוא"ל נא לשלוח לכתובת: orotpele@gmail.com

חדש! חדש!

ניתן להשיג בפלאפון 052-7674242

רחוב מינצברג 5 ירושלים טל. 02-6413780 פקס. 077-4040720 | orotpele@gmail.com

יומא טבא לרבנן

הופיע ויצא לאור הספר

סדר היום

מסדרת הספרים "אורות פלא"

ליקוט דברי התעוררות ומוסר, הלכות והנהגות כולל באורי התפילה וכוונותיה, הנהגות ישרות במשא ומתן וכן תפלות ובקשות וסדר הנהגת שבת קדש

ערוכים על סדר היום דבר דבור על אופניו מתוך הספרים "חסד לאלפים" ו"בית תפלה"

לרבינו אליעזר פאפו זיע"א

מחבר הספר "פלא יועץ"

חמישי
בסדרת הספרים
אורות פלא:

- אלו
- וימים נוראים
- הגדה של פסח
- פרקי אבות
- שבת קודש

ידועה ההבטחה שהבטיח המחבר ללומדים בספריו:

"ואם אזכה לחזור בנועם ה' ולבקר בהיכלו, ממי שאקבל ממנו טובה אשתדל לשלם לו במיטבא ולבקש רחמים עליו, בני ועמי שמעוני והחיוני ורחמי נפשכם" (אורות אלים, שקלים ב)

להשיג בחנויות הספרים המובחרות

הפצה ראשית: מכון "אורות פלא" ירושלים. טל: 02-6413780 פקס: 077-4040720
רמת בית שמש: 052-7674242 ביתר עילית: 052-7674343 בני ברק: 052-7674545